

Quan no calen paraules. La musicoteràpia infantil, més enllà de la medicina convencional

---

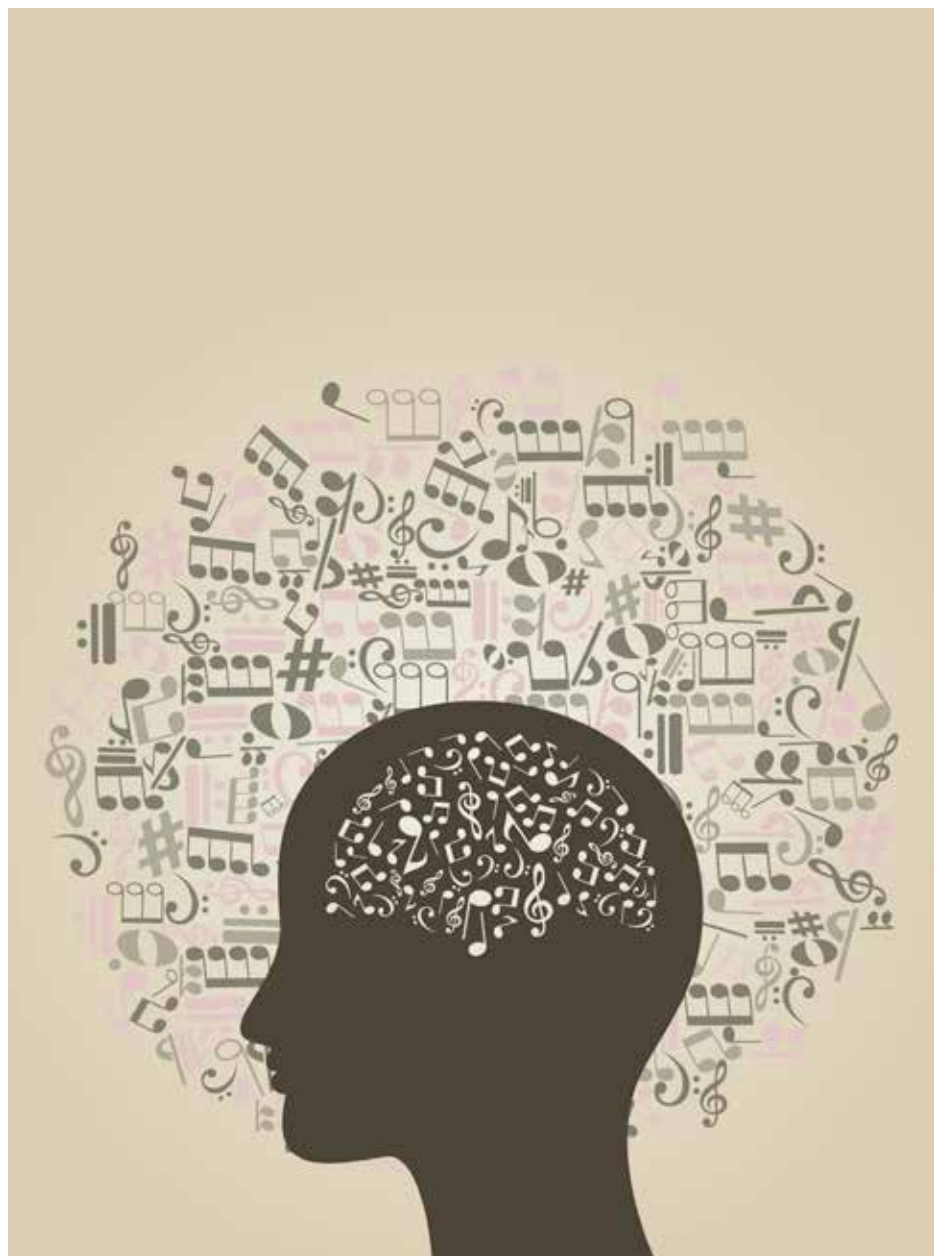
Presentació

La música és un element que ens acompanya en el nostre dia a dia, constantment. La trobem a qualsevol indret: a la ràdio, a la televisió, en un supermercat, pel carrer... sempre està present. Aquest treball neix de la curiositat per saber si el món musical ens pot ajudar en diversos aspectes que millorin la nostra qualitat de vida. Un altre motiu que em va impulsar a investigar sobre la musicoteràpia va ser el fet que sempre he viscut rodejada de melodies i acords. Fa més de deu anys que toco el piano i volia escollir un tema relacionat amb l'art que m'ha acompanyat des de ben petita.

Abans de començar la recerca tenia unes nocions bàsiques sobre el tema i vaig trobar l'oportunitat perfecta per a ampliar-les. Quan presentava el tema a familiars, ningú no sabia de què es tractava o en tenien un concepte erroni. Molts creien que la musicoteràpia era escoltar música clàssica, i no és ben bé així. Sí que aquest estil és un dels utilitzats, però el benestar que proposa la teràpia va més enllà de la música de Mozart i Beethoven.

El motiu pel qual he decidit enfocar-ho en la infància és perquè la musicoteràpia abasta un gran ventall de possibilitats per ser aplicada, i focalitzar-la en un col·lectiu m'ajudava a fer un treball més concís.

Personalment crec que la música és un espai, semblant a una dimensió paral·lela, al qual m'agrada viatjar quan ho necessito, ja sigui en moments de solitud, tristesa, alegria o por. La música és un refugi en el qual em sento protegida.

Per aquestes raons he escollit la musicoteràpia, ja que crec que sense música el món no seria possible i és un recurs que pot servir d'ajuda a tot tipus de persones i un gran al·licient per a aconseguir la felicitat.

Metodologia

Com molts treballs de recerca, vaig dividir-lo en dos grans blocs: part teòrica i part pràctica, aquesta última molt més extensa.

Per començar la investigació em vaig proposar diversos objectius i hipòtesis. Els principals van ser descobrir de primera mà com pot ajudar la música a la gent, especialment els beneficis que té sobre els infants; què pensen els musicoterapeutes de l'ús actual de la teràpia, ja que no se'n sent a parlar gairebé mai; com es treballa a diferents parts del món, i si la musicoteràpia pot arribar a curar del tot. No obstant això, vaig voler proposar-me l'objectiu de fer una enquesta a la població sobre la musicoteràpia ja que totes les persones del meu voltant, quan els presentava el tema, em preguntaven què era, o per a què servia, o en tenien un concepte erroni. La mostra total va ser de 190 participants, suficient per treure les meves conclusions.

A la part teòrica vaig començar parlant sobre la música en general: què és, els seus elements, els beneficis i els gèneres. El següent apartat tracta sobre la musicoteràpia en si: definicions, història, i com es troba la teràpia a nivell mundial i a Espanya, entre altres aspectes. Vaig fer un breu incís sobre la infància i em vaig centrar en el tema del meu treball: la musicoteràpia infantil. La recerca en aquest camp em va portar a investigar sobre les sessions que es fan, com es tracta a l'educació infantil i com es pot combinar amb el joc, ja que aquesta és la principal forma de socialització dels infants. També vaig investigar sobre la musicoteràpia aplicada a diferents trastorns infantils tals com l'autisme, la síndrome de Down, la síndrome de Rett, la síndrome d'Asperger, la síndrome de Williams o en l'educació especial.

Per a iniciar la part pràctica vaig entrevistar quatre musicoterapeutes i dos músics. Els musicoterapeutes eren de diferents parts del món: un català, una valenciana, una nord-americana i un argentí. Tots quatre em van oferir la possibilitat de trobar resposta a una part dels meus objectius. Per a ampliar una part vaig decidir entrevistar dos músics, un guitarrista amb estudis de musicoteràpia i un saxofonista, ambdós catalans. Un altre punt clau d'aquest bloc va ser participar en una sessió de musicoteràpia al Centre d'Educació Especial Palau de Girona, on vaig poder comprovar de primera mà els beneficis d'aquesta teràpia sobre infants amb discapacitats psíquiques i motrius. El tercer apartat va ser l'enquesta. Amb un total de participació de 190 enquestats vaig poder respondre a un altre objectiu: el de saber què n'opi-

---

---

nava la població. I, finalment, el més important va ser el curset sobre musicoteràpia infantil que vaig fer en línia. Va ser la part més enriquidora i dura del treball. També la que em va ajudar a perfilar el bloc teòric i a acabar de respondre les hipòtesis. Va ser un curset de 150 hores on vaig acabar dissenyant les meves pròpies sessions per si en un futur em vull dedicar a la professió de musicoterapeuta.

Cos del treball

La musicoteràpia és l'ús de la música com a ajuda en determinats trastorns i disfuncions per afavorir el benestar físic, mental i emocional. Es pot aplicar en nens, en adults o en qualsevol trastorn o malaltia. És una teràpia de la qual no se sent a parlar a Espanya. Es realitza de forma privada, principalment, i no és una professió reconeguda.

La recerca l'he centrat sobretot en la musicoteràpia infantil, és a dir, en l'àrea d'especialització d'entre zero i dotze anys, que tracta d'estimular, millorar o recuperar el seu correcte desenvolupament motriu, cognitiu, social i emocional. Aquesta disciplina aplicada a una edat tan primerenca té com a finalitat promoure, prevenir i restablir la salut biopsicosocial, facilitant la comunicació, l'expressió i la integració en nens amb trastorns neurològics, anomalies genètiques, dificultats sensorials o trastorns comunicatius. Parlar de musicoteràpia amb nens és també parlar de jugar, moure's, crear, inventar i fantasiejar entrant al món imaginari de l'infant.

Portar endavant sessions de musicoteràpia per a nens no és una tasca senzilla i lleugera. El professional que s'ocupa d'educar el nen o acompanyar-lo terapèuticament ha de tenir la maduresa i la consciència necessàries per a «acompanyar» aquest procés de desenvolupament, sense contaminar l'essència infantil, la innocència i la pròpia energia natural de l'infant.

Una de les principals hipòtesis va ser si aquesta teràpia podia arribar a curar una malaltia, i concretament una malaltia infantil. Les malalties i trastorns analitzats van ser l'autisme, la síndrome de Down, la síndrome de Rett, la síndrome de Williams, la síndrome d'Asperger i la musicoteràpia aplicada a l'educació especial, en aquesta última part amb una recerca visual observant una sessió en un centre.

Quan parlem de musicoteràpia la creença general és que s'utilitza música clàssica, que molts l'associen amb una música beneficosa per al pacient. No té perquè ser així. La música que s'utilitza en sessions infantils va des d'un vals de Chopin per a relaxar-se, un minuet de Bach per a tocar amb diversos instruments o una cançó actual com pot ser «Happy», de Pharrell Williams, on l'infant pot expressar corporalment el que li transmet la peça.

I, finalment, el curset de formació i les unitats didàctiques han estat l'avantsala d'una futura formació com a musicoterapeuta. Amb 150 hores no n'hi ha prou per a portar-ho a la pràctica. Es necessita una gran base de psicologia, neurologia i, en el cas d'Espanya, un màster especialitzat.

Conclusions

Després de treballar nou mesos sobre la musicoteràpia, vaig poder respondre les meves hipòtesis inicials. Una de les principals preguntes que em vaig formular va ser si aquesta teràpia podia arribar a curar una malaltia. És una qüestió àmpliament discutida fins i tot pels mateixos experts en la matèria. Hi ha qui creu que té efectes curatius com un medicament i hi ha qui creu que no. No obstant, tots coincideixen en els múltiples beneficis que aporta, sobretot per als infants i per a persones amb diferents trastorns. A nens i nadons, per exemple, els ajuda a desenvolupar la motricitat, la coordinació, l'expressió corporal i la cinestèsia, a treballar la concentració, millorar la seguretat i l'autoestima i reforçar els lligams afectius entre pares i fills, característica important que s'hauria de potenciar més, ja que la música és beneficiosa, i després de fer tot el procés del treball em refermo en la idea que sense música aquest món no valdria la pena.

Una altra inquietud que tenia era descobrir què sabia la gent sobre el meu tema del treball. Contrastant-ho amb les aportacions de la gent propera, els resultats de l'enquesta van ser diferents. El 75 % dels enquestats (190 en total) sabien què era la musicoteràpia, tot i que n'hi havia que en tenien un concepte erroni o no sabien identificar quin tipus de música s'hi utilitza. El que vaig descobrir amb l'enquesta és el poc interès existent per la musicoteràpia. No hi ha una consciència general sobre els seus efectes. Només 20 persones havien participat en una sessió o ho havien vist. D'aquests 20, 8 eren menors d'edat, per tant, en un futur la musicoteràpia pot estar més ben reconeguda. Aquesta deducció em porta a demostrar una altra hipòtesi, el desenvolupament irregular d'aquesta teràpia mundialment. Mentre que als Estats Units, Llatinoamèrica o Austràlia es considera una carrera universitària, aquí només hi ha màsters i cursets. Les ajudes de l'Estat espanyol són quasi nul·les. És una pràctica que es duu a terme gairebé sempre en institucions privades i molts musicoterapeutes necessiten una segona feina per a sobreviure.

La part més extensa del bloc pràctic va consistir en el curset que vaig aprovar i em van certificar. Em va ajudar molt a complementar les hipòtesis i els objectius que m'havia proposat. Finalitzat aquest llarg viatge he arribat a una altra conclusió: moltes vegades no tenim en compte que una melodia, una cançó o un simple acord poden ajudar el nostre organisme. Tots, almenys un cop a la vida, hauríem de participar en una sessió de musicoteràpia i conèixer així els beneficis que ens pot aportar.

Bibliografia i webgrafia

LLIBRE: Sabater Ribera, Roser; González Gallego, Julián. *Música II ESO*. 1a. ed. Editorial Teide, S.A., 2015. WEBGRAFIA: *Musicoteràpia* (editat el 28 de desembre de 2016). Viquipèdia. [En línia] <<https://ca.wikipedia.org/wiki/Musicoter%C3%A0pia>> [Consulta: 10 d'abril de 2017]. –*La Musicoterapia. Definicions* (2014). Barcelona. Lamu-

---

---

sicoterapia.com revista online. Altraforma. [En línea] <<http://www.lamusicoterapia.com/definiciones-de-musicoterapia/>> [Consulta: 10 d'abril de 2017]. – SIAC. *Curso musicoterapia infantil* (2017). A Coruña. Instituto SIAC. [En línea] <<http://instituto-siac.es/acciones-formativas/cursos/curso-musicoterapia-infantil/>> [Consulta: 10 d'abril de 2017]. – Compte, Xevi (2017). Girona. [En línea] <<http://xevicompte.com>> [Consulta: 5 de maig de 2017]. – Bacco, Beatriz. *Fundamentos*. (2013). Comunidad virtual Russell. Temas de salud mental. [En línea] <<http://www.comunidadrussell.com/default.asp?cursos/archivos/descripcion/EB-c2-La-interpretacion-psicoanalitica.html>> [Consulta: 6 de maig de 2017]. – *Infància*. (2017). Barcelona. Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans. [En línea] <<https://mdc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=infancia&operEntrada=0>> – *Textura musical*. *Viquipèdia*. (30 de novembre de 2017). [En línea] <https://ca.wikipedia.org/wiki/Textura_musical> [Consulta: 13 de juny de 2017]. – Oscrove. *Cualidades del sonido*. (2008). Oscrove Formación musical. [En línea] <<https://oscrove.wordpress.com/teoria-musical/el-sonido/las-cualidades-del-sonido/>> [Consulta: 13 de juny de 2017]. – Calles, Sandy. *Diez beneficios de la música para tu salud* (15 d'abril de 2014). *El Diario* (Nova York). [En línea] <<https://eldiariiony.com/2014/04/15/diez-beneficios-de-la-musica-para-tu-salud/>> [Consulta: 14 de juny de 2017]. – Vonne, Lara. *Los efectos de la música en*

---

nuestro cuerpo según la ciencia. (2 d'abril de 2015). Hipertextual. [En línea] <<https://hipertextual.com/2015/04/musica-y-cuerpo-humano>> [Consulta: 15 de juny de 2017]. – *Beneficios de escuchar música para la salud.* (2016). *Mejor con salud.* [En línea] <<https://mejorconsalud.com/beneficios-de-escuchar-musica-para-la-salud/>> [Consulta: 15 de juny de 2017]. – @WOMENSHEALTHMX. *6 beneficios que la música tiene para tu salud.* (8 de juny de 2016). Mèxic DF. Women's Health. [En línea] <<http://www.womenshealthlatam.com/salud/16/05/30/beneficios-que-la-musica-tiene-para-tu-salud/>> [Consulta: 15 de juny de 2017]. – Serrano, Arantxa. *Musicoterapia: emociones como instrumento para una vida mejor* (15 de juny de 2011). *20 minutos.* [En línea] <<http://www.20minutos.es/noticia/1082742/0/musicoterapia/salud/musica/>> [Consulta: 17 de juny de 2017]. – *Historia.* (2016). Musicoterapia. [En línea] <<https://sites.google.com/site/musicoterapiaudea/musicoterapia-1/historia>> [Consulta: 22 de juny de 2017]. – *World Federation of Music Therapy.* (2017). Federació Mundial de Musicoteràpia. [En línea] <<https://www.wfmt.info>> [Consulta: 22 de juny de 2017]. – *Spain.* (2017). The European Music Therapy Confederation. [En línea] <<http://www.emtc-eu.com/spain>> [Consulta: 22 de juny de 2017]. – Pàgina de la Benenzon International Academy. [En línea] <<https://www.benenzonacademy.com>> [Consulta: 24 de juny de 2017]. – García Palacio, Marta; Tazón Diego, Marta. *Musico-*

---

terapia analítica. Model Priestley. (5 de juny de 2017). Prezi. [En línia] <<https://prezi.com/8wupbnb-h6lx/musicoterapia-analitica-modelo-priestley>> [Consulta: 24 de juny de 2017]. — López López, Lorena. *Musicoterapia Creativa (CMT)*. (2016). Lamusicoterapia.com revista online. Altraforma. [En línia] <<https://www.lamusicoterapia.com/musicoterapia-creativa-cmt-nuestro-perfil-teorico/>> [Consulta: 24 de juny de 2017]. — I. P., Mara. *Musicoterapia Creativa: Nordoff-Robbins*. (2016). La Terapia de la Música. [En línia] <<https://sites.google.com/site/laterapiadelamusica/la-terapia/musicoterapia-creativa-nordoff-robbins>> [Consulta: 24 de juny de 2017]. — Capafons, Joan. Pàgina web del psicòleg i musicoterapeuta Joan Capafons (2017). [En línia] <<http://joancapafons.com/>> [Consulta: 30 de juny de 2017]. — Pàgina de l'associació americana de musicoteràpia. [En línia] <<https://www.musictherapy.org/>> [Consulta: 9 de juliol de 2017]. — *La Infancia, segunda etapa del desarrollo de la vida del ser humano*. (2016). Etapas del desarrollo humano. [En línia] <<https://www.etapasdesarrollohumano.com/etapas/infancia/>> [Consulta: 15 de juliol de 2017]. — Pàgina web de Baby Center (2017). [En línia] <<https://espanol.babycenter.com/>> [Consulta: 16 de juliol de 2017]. — Martínez Llobet, Clàudia. *Musicoterapia*. (2016). Barcelona. Terapiabcn. [En línia] <<https://www.terapiabcn.com/musicoterapia.php>> [Consulta: 17 d'agost de 2017]. — Muñoz Navarro, Carla. *Musicoterapia con niños con Síndrome de Down*. (2011). Madrid. Escuela de Nuevas Músicas. [En línia] <http://roble.pntic.mec.es/mlia0003/masjuntosmasespeciales/jornadas/jornadas2011/materiales/nuevas-musicas_musicoterapia.pdf> [Consulta: 18 d'agost de 2017]. — Clemente Tomás, M.; Fortea Gómez, M.; Marín Liébana, P.; Martínez Galindo, S.; Tortajada Miquel, A. *Musicoterapia y Síndrome de Rett*. (2013). València. Musicoterapia y Síndrome de Rett. Alumnes de segon grau de magisteri de la Universitat de València. [En línia] <<http://musicoterapiayrett.blogspot.com.es/>> [Consulta: 18 d'agost de 2017]. — Ruiz, Ana. Pàgina web de la Musicoteràpia Perinatal. València. [En línia] <<http://musicoterapiaperinatal.com/>> [Consulta: 20 d'agost de 2017]. — Associació catalana de musicoteràpia. *Introducció a la musicoteràpia*. (2017). [En línia] <[file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/Dossier%20Musicoteràpia%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/Dossier%20Musicoteràpia%20(1).pdf)> [Consulta: 3 d'octubre de 2017]. — Oneca Carreras, Noelia. *Musicoterapia: fundamentos, aspectos prácticos y aplicación a niños hospitalizados*. (2015). Pamplona. Trabajo de fin de grado. [En línia] <<http://dadun.unav.edu/bitstream/10171/39653/1/Noelia%20Oneca.pdf>> [Consulta: 1 de novembre de 2017]. — Pàgina web de l'Associació Catalana de Musicoteràpia (2016). [En línia] <<http://musicoterapia.cat/>> [Consulta: 1 de novembre de 2017]. — Ruiz, Anna Katherine. *Musicoterapia* (2016). Musicoterapia. [En línia] <<https://sites.google.com/site/musicoterapiaudea/Home>> [Consulta: 15 de desembre de 2017]. — *Modelos teóricos*. (2016). Musicoterapia.l. [En línia] <<https://sites.google.com/site/musicoterapia/modelos-tericos>> [Consulta: 25 de desembre de 2017]. — Ruiz, Gorka. *Musicoterapia: más allá de la diversión*. (8 de juny de 2015). Valladolid. EFE. La Vanguardia. [En

---

---

línia] <<http://www.lavanguardia.com/vida/20150608/54432692766/musicoterapia-mas-alla-de-la-diversion.html>> [Consulta: 1 de gener de 2018] – Pinyol, Laura. *Quan la música, a més, és teràpia*. (20 de juny de 2016). «Criatures». Diari Ara. [En línia] <https://criatures.ara.cat/musica-mes-musicaes-terapia_0_1379262071.html> [Consulta: 1 de gener de 2018] – ACADEMIAPLAY. *Síndrome de Rett*. (22 de juny de 2016). YouTube. [En línia] <<https://youtu.be/7M9hHO2T6Dk>> [Consulta: 7 d'agost de 2017].
